

HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET

Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Vår dato: 14.11.2017
Deres dato:

Vår referanse: 2017/15411-3
Deres referanse:

Vår saksbehandler:
Randi Haldorsen, tlf. 32808589

Svar høring forskrift om befolkningsbaserte helseundersøkelser

Buskerud fylkeskommune har behandlet saken i eldrerådet og hovedtvalget for kultur, idrett og folkehelse. Saken behandles også i fylkesutvalget (FU) den 22.11.2017, innstillingen til FU er tilsvarende vedtak i eldrerådet og hovedutvalget. Vedtak i fylkesutvalget ettersendes.

Vedtak:

1. Buskerud fylkeskommunes høringssvar for forskrift om befolkningsbaserte undersøkelser vedtas slik det fremkommer i fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannens vurdering

Forskrift om befolkningsbaserte helseundersøkelser

Den nye forskriften «Forskrift om befolkningsbaserte helseundersøkelser» (1) setter regler for behandling av helseopplysninger hvis fylkeskommunen velger å gjennomføre egne undersøkelser. Fylkesrådmannen mener det er positivt at det settes strenge regler for denne type data. Selv om fylkeskommunen ikke selv gjennomfører denne type undersøkelser drar både fylkeskommunen og kommunene nytte av resultatet. Dette både gjennom folkehelseprofiler og at materialet brukes til forskning. Dette er viktig for utforming av politikk og eventuelt evaluering av tiltak. Fylkesrådmannen ser derfor det som positivt at det kommer en forskrift som forenkler arbeidet med å ta frem denne viktige kunnskapen.

Forskrift om oversikt over helsetilstanden

Endring i «Forskrift om oversikt over helsetilstanden» (2) gjelder fylkeskommunene direkte, og høringsuttalelsen er derfor konsentrert om denne.

Eksisterende forskrift pålegger folkehelseinstituttet å legge til rette for samordning ved å gjøre tilgjengelig maler for undersøkelsene og at fylkeskommunene bør bruke disse (§7).

Endringene i forskriften handler om behandling av personopplysninger, samt en presisering av at kun fylkeskommunene eller folkehelseinstituttet kan ha databehandlingsansvar for

fylkeshelseundersøkelser. Dette er viktige og positive endringer i forskriften, og er noe som øker sjansen for at fylkene vil gjennomføre denne type undersøkelser.

Da forskriften ble opprettet i 2012 kom Buskerud fylkeskommune med tydelige anbefalinger i sin høringsuttalelse om hvordan fylkeshelseundersøkelser bør gjennomføres. Dette ble i liten grad tatt til følge. Fylkesrådmannen mener derfor at dette høringssvaret er relevant også i nåværende høring. Buskerud fylkeskommune sa i sitt høringssvar i 2012 bl.a. følgende (sak 18/12 i Hovedutvalget for kultur, idrett og folkehelse):

«Folkehelsearbeidet på alle nivå trenger et sammenlignbart og pålitelig datagrunnlag. Det bør derfor ikke være opp til hver fylkeskommune om det skal gjennomføres en fylkeshelseundersøkelse, hva som skal undersøkes og når/hvor ofte det skal undersøkes. For å sikre standardisering og kvalitet må befolkningsundersøkelse gjennomføres likt og med regelmessige tidsintervall for alle fylker. Staten ved Nasjonalt folkehelseinstitutt bør initiere en nasjonal befolkningsundersøkelse med fylkesrepresentative utvalg regelmessig. Det foreslås at en slik undersøkelse med nasjonal analyse gjennomføres hvert 4. år i fase med utarbeiding av helseoversikt som grunnlag for regional og kommunal planstrategi. Dette vil føre til mer sammenlignbare data for fylkene. Maler for helseundersøkelsene må utvikles i nært samarbeid mellom Folkehelseinstituttet og fylkeskommunale aktører med lokalkunnskap.

Befolkningsundersøkelser som i utgangspunktet baseres på maler kan likevel bearbeides og tolkes ulik av ulike forsknings og statistiske miljøer. Derfor bør også Folkehelseinstituttet gjennomføre analysene av befolkningsundersøkelsene. Dersom Folkehelseinstituttet tar seg betalt for dette på lik linje med andre forskningsmiljøer blir fylkeskommunene nødt til å konkurransenutsette dette i henhold til lov om offentlig anskaffelse. Dette er viktig å ta stilling til ved drøfting av samordning og sammenlikningsgrunnlag for fylkesundersøkelsene»

Fylkesrådmannen ønsker å opprettholde disse synspunktene og har i tillegg følgende synspunkter:

- Det er viktig at utformingen av malene for undersøkelsene ivaretar spørsmål som har med levekår og påvirkningsfaktorer som er viktig for folkehelsen. Malene må utvikles i tett samarbeid med fylkeskommuner/kommuner
- Det må være mulig å hente ut kommunevise resultatene av undersøkelsene
- Det er krevende for fylkeskommunene å ha tilgjengelig god nok kompetanse og kapasitet til å gjennomføre databehandlingsansvaret. I henhold til forskriften er det da kun folkehelseinstituttet som kan overta dette ansvaret. Dette kan være utfordrende for lovverket for offentlige anskaffelser.
- Fylkesrådmannen foreslår videre at fylkesundersøkelser kan gjennomføres etter samme modell som Ungdataundersøkelsene. Ungdata er et kvalitetssikret og standardisert system for lokale spørreskjemaundersøkelser. Her har en sentral instans det overordnede faglige og juridiske ansvaret for undersøkelsene, og for å sikre at datainnsamlingen foregår i tråd med lover, regler og etiske retningslinjer. Regional aktør er gitt ansvaret å bistå kommunene i sin region med planlegging av undersøkelsen, utforming av spørreskjema, og veiledning om gjennomføringen. Den regionale aktøren kan også, etter nærmere avtale med kommunen, delta i den lokale drøftingen av resultatene fra undersøkelsen. Ungdata finansieres gjennom et årlig tilskudd via statsbudsjettet. Tilskuddet dekker gratistilbudet til kommuner og fylkeskommuner og sekretariatet ved Ungdatasenteret.

Høringssvaret sendes 14.11.2017 etter behandling i hovedutvalget for kultur, idrett og folkehelse.
Vedtak etter behandlingen i fylkesutvalget 22.11.2017 ettersendes.

Med vennlig hilsen

Randi Haldorsen
fagleder folkehelse

Dokumentet er godkjent elektronisk og sendes uten signatur

*Hvis du ønsker å svare elektronisk: www.bfk.no/edialog (kan også benyttes til sensitive opplysninger).
Eventuelt www.bfk.no – under kontakt oss.*